

Foreningen til fremme af kritisk socialt arbejde - FKSA

**1. Medlemsmøde
d. 16.01.2018**

1. Medlemsmøde – program:

- Velkomst. V. Kirsten
- Siden sidst – v. Wim (Hjemmeside og medlemskab, logo, Vores arbejdsmaal - kort).
- Kritisk socialt arbejde. Oplæg på baggrund af kapitel 29: Formål: udvikling af en platform for forståelsen af kritisk socialt arbejde og foreningens arbejde v. Kirsten.
- Diskussion i mindre grupper. Hvad rummer begrebet kritisk socialt arbejde for dig/gruppen du sidder i?”
- Opsamling
- Vores hjemmeside: Criticalsocialwork.dk - Præsentation af bestyrelsens nøgleord v. Maja
- Arbejdsspørgsmål: Hvordan harmoner de så hermed debatten i dag – kan I se Jer selv deri og hvad kunne I evt. tænke Jer at ændre/tilføje?
- Opsamling
- Plenum: Ønsker til temamøder? Ønsker til at danne mindre interessegrupper - hvilke behov er der? Er der nogen som vil mødes omkring særlig udvalgt litteratur/ tekster vedr. jobcenter/beskæftigelse/ andre vedr. børn/familiearbejde? Foreningen vil gerne fremme netværk og interessegrupper. Gruppen aftaler selv mødehyppighed og form og vi opfordrer til at gruppen melder tilbage og genere viden til os andre f.eks. lige efter sommerferien på et temamøde. Vi vil tilbyde opslag på hjemmesiden til interessegrupperne
- Afrunding af dagen. Næste temamøde dato er:

Forståelse af kritisk socialt arbejde?

- **Udvikling af en fælles platform for foreningen – hvad forstår vi i foreningen ved kritisk socialt arbejde?**
- **”Socialt arbejde i et frigørende perspektiv”**
- **Hvad menes med frigørende?**
- **Habermas(1974) ” Samfundsvidenskabernes opgave er at medvirke til at ”skabe et grundlag for det enkelte menneskes selvstændige myndighed gennem en særlig form for ”viden”, nemlig gennem kritik. Gennem kritikken af de falske lovmæssigheder kan mennesket frigøre sig fra dem og arbejde for at ændre samfundet i overensstemmelse med menneskelige mål” (Kjørup,1985:158).**
- **Parallel til socialt arbejde? – have et mål om menneskers emancipation – rettet både mod samfundsforandring og mod udvikling af menneskets autonomi.**

Forståelse af kritisk socialt arbejde?

Kritisk socialt arbejde i et frigørende perspektiv:

- ”Grundlæggende samfundsforandringer ses som en forudsætning for fuld udfoldelse af menneskers mulighed for autonomi, og omvendt: At menneskets mulighed for autonomi udgør en forudsætning for fuld udfoldelse af grundlæggende samfundsforandringer ”(Henriksen, 2015:406). En dialektik mellem samfundsforandring og menneskelige forandringer.
- Kritisk socialt arbejde funderes i en konfliktteoretisk tradition: Kritisk teori, kritisk realisme, kritisk hermeneutik (ibid.) og modsvarer radical og critical social work.

Forståelse af kritisk socialt arbejde?

Karen Healy (2009):

- ”Moderne kritisk socialt arbejde” – en lang række af forskellige ”perspektiver på praksis, fra radikale til antiundertrykkende perspektiver. Disse perspektiver bygger på kritiske samfundsvidenskabelige teorier og fokuserer på forståelse af og håndtering af brede sociale strukturers indflydelse på de problemer, brugere og selve processen i socialt arbejde står overfor” (p.225).
- Healy.: Det omfatter: Marxistisk socialt arbejde, radikalt socialt arbejde, strukturelt socialt arbejde, feministisk socialt arbejde, antiracistisk socialt arbejde og antiundertrykkende samt antidiskriminerende socialt arbejde” (p.226) – alle retninger, der er inspireret af det kritiske samfundsvidenskabelige paradigme.

Forståelse af kritisk socialt arbejde?

Malcom Payne (2006):

- "Socialt arbejde bør søge at ændre den måde, samfund skaber problemer på."
- Socialt arbejde er emancipatorisk, og "søger at befri mennesker fra de indskrænkninger, den eksisterende sociale orden pålægger dem"
- Udgør en kritisk praksis, "der inddrager perspektiver fra feminisme og antidiskrimination og elementer af empowerment teori samtidig med nutidig kritisk teori"
- "Et af hovedelementerne i radikal og kritisk teori er et fokus på strukturelle fremfor personlige forklaringer på sociale problemer og fokus på ulighed og undertrykkelse"
- "Søger at øge bevidstheden om sociale uligheder, politisk aktion og social forandring, fordi det er med til at bekæmpe det kulturelle hegemoni, som magtfulde mennesker benytter til at opretholde en social orden, der er til deres fordel"
(p.291-292)

Forståelse af kritisk socialt arbejde?

Jan Fook (2002):

- Det væsentlige er at undersøge, hvilke radikale potentialer, der eksisterer i socialt arbejde og om disse muligheder realiseres.
- Fook spørger: "Er der, mellem disse elementer, mulighed for at indgå i sociale praksiser, der tillader mennesker at deltage i og skabe mere omsorgsfulde og inkluderende omgivelser. Hvilke former antager en sådan praksis og i hvilke kontekster?(min oversættelse. P.3).

En kritisk tilgang bygger på en radikal, feministisk og strukturel tilgang og er:

- Forpligtiget på en strukturel analyse af sociale og personligt oplevede problemer (sociale problemer kan spores til de socio-økonomiske strukturer).
- Forpligtiget til emancipatoriske analyser og aktioner/ interventioner (anti-undertrykkende og antidiskriminerende standpunkter).
- En social kritisk holdning (incl en indsigt i og kritik af velfærdssystemets og professionen socialt arbejdes sociale kontrolfunktioner)
- Forpligtiget på social forandring (p.5).

Forståelse af kritisk socialt arbejde?

Hutchinson & Oltedal(2017):

Konfliktteoretiske praksisteorier: Det fælles er, at ”sociale problemer, som de fremstår på individ- og gruppeniveau, også altid kobles til makroniveau (...)

Empowerment i disse teorier drejer sig om at bistå med at mobilisere magt og handlekraft i det enkelte individ og ændre på de problemskabende forhold, som de berørte lever under.

Frigørelse af individer og grupper er i fokus gennem bevidsthedsudvikling om egne liv og disses kobling til miljø- og samfundsmæssige forhold, og at arbejde med sociale forandringer.

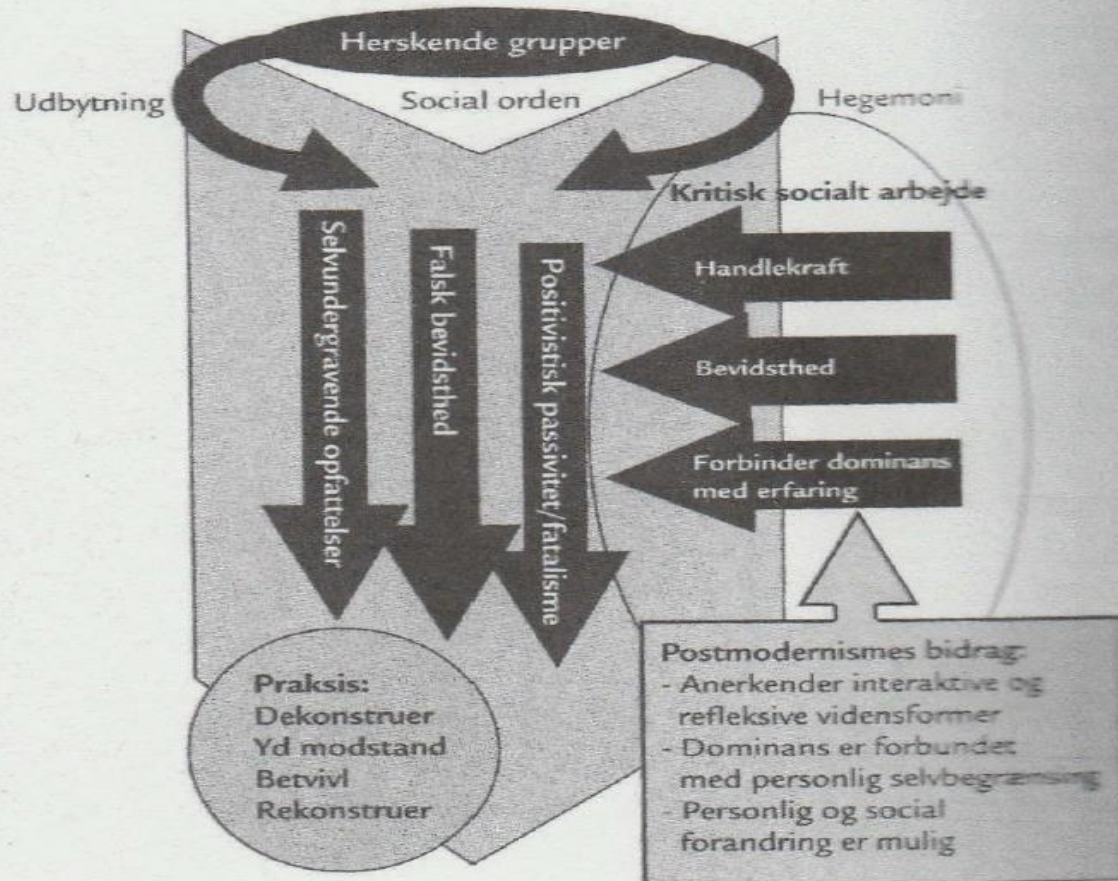
Der er fokus på adgang til ressourcer, og man er optaget af at synliggøre og ændre undertrykkende forhold på kollektivt niveau (...)

Der sættes spørgsmålstegn ved det bestående. Ved institutionernes funktionsmåder, ved brug af begreber, ved egen funktion som socialarbejder, ved socialt arbejdes funktion og ved alt som tages for givet” (min oversættelse, p. 84).

Forståelse af kritisk socialt arbejde?

308

II: FRA RADIKALE TIL KRITISKE PERSPEKTIVER

Figur 11.1
Kilde: Fook (2002)

(PAYNE, 2006: 308)

Forståelse af kritisk socialt arbejde?

Karen Healy (2009):

Principper for praksis i kritisk socialt arbejde:

1. Princip: Kritisk selvrefleksion
2. Princip: Kritisk vurdering af brugeres oplevelse af undertrykkelse
3. Princip: Fremme af brugernes autonomi
4. Princip: Samarbejdende partnerskaber – med borgerne ("brugere bør inkluderes så meget som overhovedet muligt som medborgere i de beslutningsprocesser, der har indflydelse på deres liv" (Dalrymple&Burke, 1995:64 – efter Healey, 2009:243)
5. Princip: Minimal intervention ("for at mindske de undertrykkende dimensioner af det sociale arbejdes intervention og den magtesløshed, denne kan skabe" (p244).

Forståelse af kritisk socialt arbejde?

Fook 1993 – (efter Henriksen, 2015):

Kritisk socialt arbejde må fastholde det sociales betydning i socialt arbejde. Det forudsætter:

- ”En strukturel analyse som forbinder personlige problemer med årsager i de socio-økonomiske strukturer. Opmærksomhed på at forandre omgivelserne snarere end at tilpasse beugeren samt et fokus på interaktionen mellem omgivelserne og personen.
- En kontinuerlig analyse af velfærdsstaten og det sociale arbejdes kontrolfunktioner og et arbejde på at minimere kontrollen
- En kontinuerlig kritik af de eksisterende sociale, politiske og økonomiske strukturer og af, hvordan socialt arbejde og samfundets institutioner medvirker til at opretholde status quo.
- En forpligtigelse til at beskytte enkeltindivider mod undertrykkelse fra mere magtfulde individer, grupper eller strukturer (...).
- Personlig frigørelse og social forandring som mål” (p. 424).

Forståelse af kritisk socialt arbejde?

Nogle metodiske tilgange i socialt arbejde på baggrund af et kritisk perspektiv (Henriksen, 2015):

- **Samfundsarbejde- herunder socialarbejderen som socialpolitisk aktør**
- **Lokalsamfundsarbejde**
- **Feministisk socialt arbejde i et frigørende perspektiv**
- **Fremtidsværksted**
- **Individuelt socialt arbejde i et frigørende perspektiv (Radical casework)(Fook, 1993).**
- **+Empowerment**
- **+Familierådslagning i et frigørende perspektiv**
- **+ Socialt arbejde som har en stærk opmærksomhed på intersektionalitet (Klasse, køn og etnicitet interagerer med hinanden).**
- **+ Advocacy**
- **?**

Forskning i kritisk socialt arbejde med et frigørende perspektiv - ?

På baggrund af videnskabsteoretiske perspektiver som:

Kritisk teori

Kritisk Realisme

Kritisk hermeneutik og ?

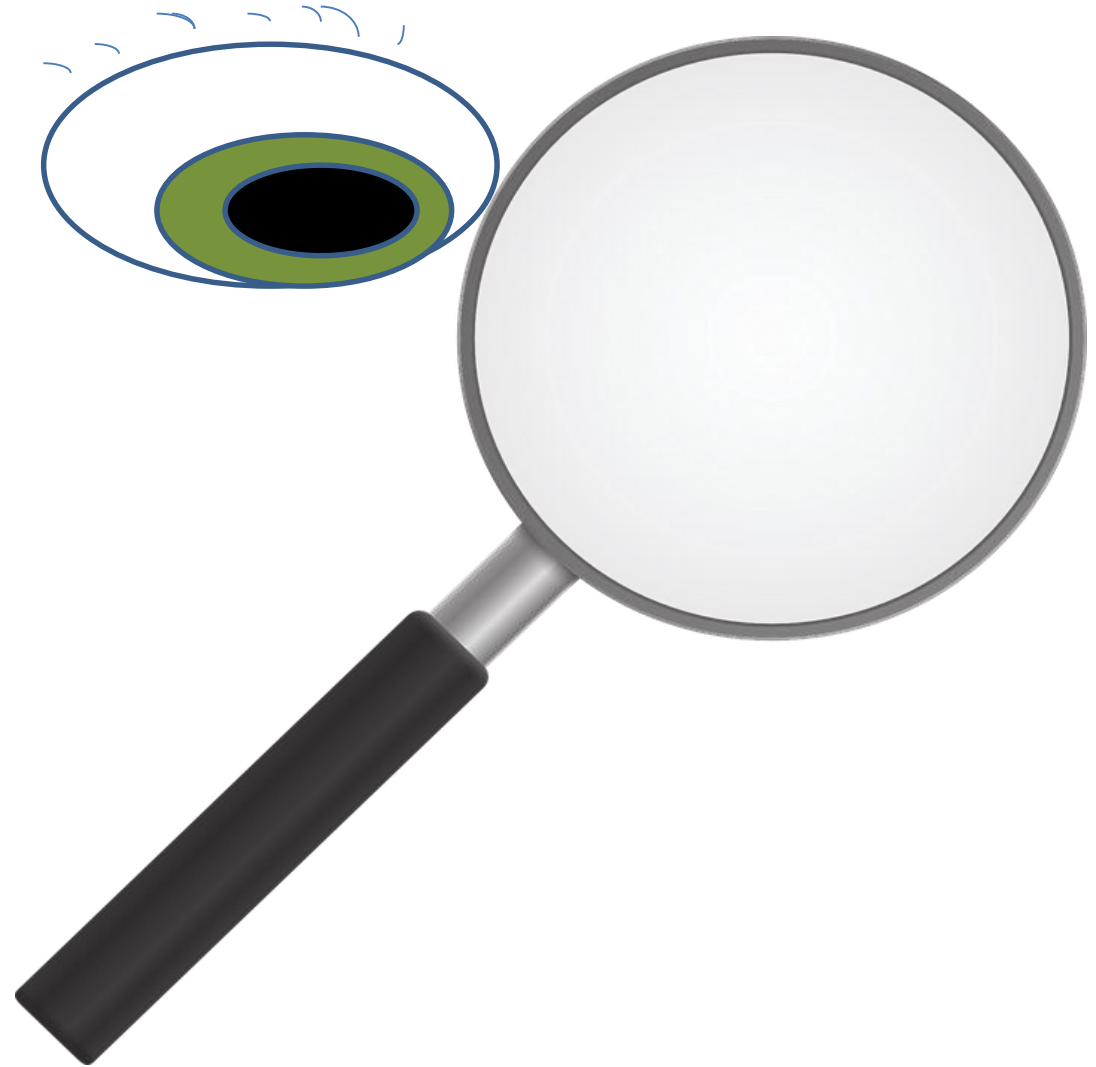
Og med anvendelse af metodiske tilgange som:

Casestudier

Aktionsforskning

Virkningsevaluering

Og ?

Forståelse af kritisk socialt arbejde?

- Diskussion i mindre grupper.
- Tematik ved bordene:
- ” Hvad rummer begrebet kritisk socialt arbejde for dig/gruppen du sidder i?”
- Skriv stikord ned på planchen

Litteratur:

- Fook, Jan (2002) Social Work. Critical Theory and Practice. London. Sage.
- Fook, Janis (1993) Radical Casework: A Theory and Practice. St. Crows Nest: Allen&Unwin
- Healy, Karen (2009) Socialt arbejde i teori og kontekst. En grundbog. Kbh. Akademisk Forlag.
- Henriksen, Kirsten (2015) Metodiske tilgange i socialt arbejde. Kbh. Hans Reitzels Forlag
- Hutchinson & Oltedal(2017):Praksisteorier i socialt arbeid. Oslo. Universitetsforlaget
- Payne, Malcom (2006) Teorier i socialt arbejde. Kbh. Hans Reitzels Forlag